

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG ARBEIDSDEPARTEMENT
OSLO-DEP, 0032 OSLO 1. Tlf. 20 22 70

RUNDSKRIV H-24/87

5. juni 1987

Til
Kommunene
Fylkeskommunene
Fylkesmennene

BYGGEFORSKRIFT 1987 - NYE BYGGEFORSKRIFTER MED
IKRAFTTREDEN 1. JULI 1987

Kommunaldepartementet og Miljøverndepartementet har 27. mai 1987 vedtatt nye byggeforskrifter - Byggeforskrift 1987. Miljøverndepartementet har vedtatt to av kapitlene, kap. 21 Kartverk og kap. 22 Grad av utnyttning. Disse to kapitler er knyttet til plan- og bygningslovens arealbestemmelser. Resten av kapitlene er vedtatt av Kommunal-og arbeidsdepartementet.

Statens bygningstekniske etat (BE) vil utarbeide og sende ut veiledning til Byggeforskrift 1987. Veiledningen vil innholde rettledning til enkeltbestemmelser i forskriften og henvisning til Norsk Standard, byggetekniske anvisninger og faglitteratur.

Byggeforskrift 1987 erstatter Byggeforskrift 1985 og dessuten 6 særskilte forskrifter som er innarbeidet i Byggeforskrift 1987 kap. 12 om godkjenning og kontroll.

De deler av Byggeforskrift 1985 som var nye da den trådte i kraft 1. januar 1985, er i utgangspunktet ikke gjenstand for endringer nå. Det foreslås likevel noen endringer i disse bestemmelsene. Dette er basert på erfaringer vunnet etter at forskriften er brukt i 2 år.

De deler av forskriften som ikke ble endret i 1985, og som således var hentet fra forskriften av 1. august 1969, er vesentlig endret i den nye forskriften. Men også andre kapitler er justert noe.

Kravsnivået er stort sett det samme i de nå gitte forskrifter som i Byggeforskrift 1985. De foretatte endringer vil ikke føre til vesentlig økte kostnader eller administrative konsekvenser for kommuner eller for andre brukere av regelverket. - Mange av endringene er for øvrig av redaksjonell karakter, jfr. også noen endringer i nummerering av kapitler.

Mål for revisjonsarbeidet har vært en - så vidt mulig - funksjonsrettet forskrift, basert på minimumskrav til bygningers og bygningsdelers ytelse og utformet slik at den ikke hindrer produktutvikling. Det er prinsipiell enighet om at bygningslovgivningen, herunder byggeforskriften, bør inneholde alle bygningstekniske krav, uansett hvilket regelverk de har sin opprinnelse i. Forskriften viderefører dette prinsippet.

Forskriften legger vesentlig vekt på:

- å verne om helse- og personsikkerhet
- å ivareta svake gruppers interesser
- å tilrettelegge for god energiøkonomi.

Forskriften gjelder bygninger, bygningsdeler og bygningsfaste installasjoner. Utover det rent bygningsfaste er det imidlertid flere faktorer som kan bidra til bedret personsikkerhet. Disse faller dog utenfor rammen av plan- og bygningsloven og bør derfor ivaretas ved bruk av relevant regelverk, f.eks. produktkontrollloven når det gjelder møbler og brannfarlige tekstiler etc.

Byggeforskrift 1987 inneholder bl.a. bestemmelser som berører hjemmeulykker, tilgjengelighet for funksjonshemmede, likestilling, inneklima, energiøkonomisering, brannsikkerhet og driftskontroll av heisanlegg. Det er fastsatt en adgang til å innføre godkjennings- og kontrollordning for sement og armeringsstål etter nærmere bestemmelser av BE.

I forbindelse med nevnte temaer/områder vil vi peke på:

Hjemmeulykker

I Byggeforskrift 1987 er det inntatt visse bestemmelser til vern mot ulykker, bl.a. nevnes:

- generelt krav om at dør og vindu skal utformes slik at personskade ikke oppstår.
- motordrevne porter skal ha sikringsanordning slik at personer ikke kan bli klemt.
- barnesikring av vinduer over 1. etasje i boliger
- begrensning av åpninger i trapper og rekkverk for å hindre at barn faller gjennom.
- krav til balkongrekkverk for å hindre at barn faller gjennom eller klatrer over.
- krav til minste inntrinn (25 cm) og generelt krav om tilfedsstillende stigningsforhold i trapper.
- krav om å hindre takras mot beferdet område.

Tilgjengelighet for funksjonshemmede

Krav om tilgjengelighet for funksjonshemmede ble revidert i 1985 og er stort sett uendret i den nye forskriften.

Likestilling

Forskriften er i prinsippet likestillingsmessig nøytral. Krav som sikrer mot hjemmeulykker og krav som sikrer tilgjengelighet vil ha en likestillingsmessig positiv virkning.

Inneklima og lyd

Ventilasjonsbestemmelsene ble endret i 1985 og var i utgangspunktet ikke gjenstand for revisjon nå. Det er likevel foretatt endring for tilpasning til faktisk ventilasjonsbehov.

Forskriften er formulert slik at ny kunnskap om inneklima-problemer vil kunne ivaretas uten ny forskriftsrevisjon.

For å ivareta et godt innendørs lydklima i boliger, overnattingssteder og pleieanstalter er det bl.a. innført krav til maksimalt lydnivå for lyd fra utendørs lydkilde.

Energiøkonomisering

Kravsnivå for varmeisolering og tetthet er overtatt fra byggeforskrift 1985, men er gjort noe smidigere i bruk for småhus.

Byggeforskrift 1985 satte krav om at småhus skal utføres med skorstein, med mindre huset er tilknyttet fjernvarmeanlegg. Det ble under høringen foreslått at småhus bare skulle forberedes for skorstein som gir anledning til installasjon av ildsted. På bakgrunn av høringsuttalelsene er departementet likevel kommet til at kravet beholdes.

Brannsikkerhet

Bestemmelsene om brannvern var revidert vesentlig i 1985. De er nå foretatt en del endringer på bakgrunn av erfaringer med forskriften etter at den trådte i kraft. Videre er det foretatt noen tillegg på bakgrunn av bl.a. brannen på hotell Caledonien.

Statens bygningstekniske etat skal uttale seg om brann-tekniske forhold før det gis byggetillatelse for overnattingssteder og pleieanstalter med mer enn 20 senger. Fritatt for å innhente slik uttalelse blir alle kommuner med tilstrekkelig kompetanse. Dette viderefører hotellbrannlovens § 3, som er foreslått opphevet ved ny brannlov. Denne bestemmelsen (kap. 14:15) trer i kraft først når hotellbrannloven blir opphevet, se kap. 62:1.

Bygningsråd kan ved ombygging eller påbygging o.l. av en bygning kreve brannsikring også i de deler av bygningen

som ikke omfattes av søknadspliktige arbeider. Dette for å vurdere bygningens totale personsikkerhetsnivå.

De tidligere bestemmelser i Byggeforskrift 1985 kap. 30, 36 og 37 som la dispensasjonsmyndigheten til Statens bygningstekniske etat, er fjernet i Byggeforskrift 1987, slik at dispensasjonsmyndigheten etter de nevnte kapitler (på samme måte som etter kap. 31 - 35 og 38 - 39) tilligger bygningsrådet i samsvar med den alminnelige regel i plan- og bygningslovens § 7.

Godkjenning for sement og armeringsstål, jfr. kap. 12

Statens bygningstekniske etat skal kunne sette i gang godkjenning av sement og armeringsstål. Bakgrunnen er at sement og armeringsstål ikke lar seg kontrollere på byggeplassen.

Forskriften innfører en hjemmel som det forutsettes ikke skal tas i bruk dersom man klarer å opprette kontroll ved en frivillig ordning, fortrinnsvis ved standardisering. Det er nå håp om at frivillig ordning kan organiseres. Dersom dette viser seg umulig, vil det bli tatt kontakt med alle berørte parter før godkjenningsordning igangsettes.

Sikkerhetskontroll av heisanlegg og krav til heis, kap. 18 og 45

Forskrifter om heiskontroll er innført til gjennomføring av plan- og bygningslovens § 106 a som hittil ikke har vært satt i kraft (i påvente av forskriftenes vedtakelse). Kap. 18 inneholder de formelle krav til sikkerhetskontroll av heisanlegg, mens kap. 45 inneholder de tekniske krav til installasjonene.

Sikkerhetskontroll av heisanlegg skal foretas minst hvert annet år av

- a. kommunal heiskontrollør, eller
- b. sikkerhetskontrollør tilsatt i landsomfattende sikkerhetskontrollordning som er bemyndiget av departementet.

Kommunene velger hvilken ordning som skal gjelde innen den enkelte kommune. I tillegg kan Statens bygningstekniske etat kontrollere heisanlegg.

Norges Byggstandardiseringsråd oppretter nå en landsomfattende ordning, som vil være operativ fra 1. juli 1987.

Fra 1. juli 1987 bortfaller tidligere kommunale vedtekter om heiskontroll opprettet med hjemmel i plan- og bygningsloven, jfr. § 119.

Flytende brensel, kap. 30:665

Kravene til rom for lagring av flytende brensel svarer i realiteten til dagens bestemmelser, bortsett fra at de nå

er foreslått satt opp i tabell. Kravene er tilpasset dagens forskrift til lov om brannfarlige varer, som imidlertid ventes å bli endret i løpet av året. I denne forbindelse viser vi til det vedtatte prinsipp at alle bygningstekniske krav skal innarbeides i byggeforskriftene.

Ikrafttreden (kap. 62) og overgangsbestemmelser (kap. 61)

Byggeforskrift 1987 trer i kraft 1. juli 1987. Samtidig oppheves følgende forskrifter:

- Byggeforskrift 1985 av 15. november 1984.
- Forskrifter for fabrikkmessig framstilling av betongvarer til bygningsbruk av 8. januar 1974.
- Forskrifter for fabrikkmessig framstilling av brannklassifiserte dører 8. oktober 1974.
- Forskrifter om godkjenning av konstruksjonssystemer for fabrikkframstilte hus og elementer for hus av 15. juni 1981.
- Forskrifter om godkjenning av bedrifter som tilvirker fabrikkframstilte hus og elementer for hus av 15. juni 1981.
- Forskrifter om brannteknisk godkjenning av bygningsmaterialer av plast av 15. juni 1981.
- Forskrift om gebyr ved sentral godkjenning av byggeprodukter av 10. januar 1985.

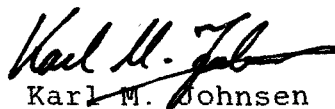
For arbeid hvor det søkes om byggetillatelse innen ett år fra ikrafttredelse - innen 1. juli 1988 - kan byggherren velge om byggeforskrift 1985 eller byggeforskrift 1987 skal legges til grunn. Bygningsrådet kan forlenge overgangsperioden for arbeid som har krevd lang prosjektering. Heisforskriftene gjelder likevel i sin helhet fra 1. juli 1987.

Fremtidige revisjoner

Forskriften er forutsatt uendret i en forholdsvis lang periode, så vidt mulig i en 5-årsperiode. Veiledningen derimot skal kunne endres i denne perioden. Brukeren vil dermed få et stabilt og samtidig tidsmessig regelverk å holde seg til.

Som vedlegg til dette rundskriv følger oversikt over de viktigste endringer i Byggeforskrift 1987 i forhold til Byggeforskrift 1985.

Jan Kristiansen e.f.

Karl M. Johnsen

KORT OVERSIKT OVER VIKTIGSTE ENDRINGER I BYGGEFORSKRIFT (BF) 1987 I FORHOLD TIL BYGGEFORSKRIFT 1985

Kap 11	Forskriftens virkeområde	<u>Ingen materiell endring.</u>
Kap 12	Godkjenning og kontroll	Samlet alle tvungne godkjennings- og kontrollordninger i ett kapittel. Det er presisert at godkjenning av konstruksjonssystemer for elementer også gjelder driftsbygninger.
Kap 13	Norsk Standard	<u>Ingen materiell endring.</u>
Kap 14	Søknad om byggetillatelse, melding om konstruksjoner og anlegg og kontroll med byggearbeid.	Endret. Mindre endringer for modernisering av kapitlet. Tilpasning til ny Plan- og bygningslov (pbl.). Innført krav om at bygningsråd skal innhente uttalelse fra Statens bygningstekniske etat før det gis byggetillatelse for hoteller etc. Trer først ikraft ved opphevelse av Hotellbrannloven. Bygningsråd som har myndighet etter Hotellbrannlovens § 3 vil bli unntatt fra plikt til å innhente uttalelse. Det samme gjelder for bygningsråd som har et særlig betryggende opplegg for saksbehandling av disse bygningskategorier.
Kap 15	Mindre byggearbeid på boligeiendom.	<u>Ingen materiell endring</u> etter forskrift vedtatt 1. juli 1985.
Kap 16	Fritidsboliger generelt	<u>Ingen materiell endring</u> etter forskrift vedtatt 1. juli 1985.
Kap 17	Driftsbygninger generelt	<u>Endret.</u> Særkrav til driftsbygninger er innarbeidet i særkapitlene. Kap 17 er gjort gjeldende for tilsvarende bygninger for dyr utenom landbruket.
Kap 18	Installasjon og kontroll av heis, rulletrapp og rullende fortau.	<u>Nytt.</u> Inneholder de formelle regler for installasjon, kontroll og reparasjon av heis etc. Bestemmelsene er tatt fra departementets utkast til forskrift slik det fulgte Ot.prp.nr. 45 (1984-85) om bl.a. ny § 106 a i pbl. til Stortinget.
Kap 21	Kartverk	<u>Endret.</u> Detaljkrav til kartverk er overført til veiledning.
Kap 22	Grad av utnyttning	Er <u>endret</u> av Miljøverndepartementet. Tre ulike beregningsmåter kan brukes ut fra den enkeltes kommunes valg..
Kap 23	Etasjeantall, høyde og atkomst.	Endret for etasjeantall og måling av avstand.
Kap 30	Brannvern - fellesbestemmelser	<u>Flere bestemmelser endret.</u> Dispensamyndighet skal ligge til bygningsrådet. Innvendige overflate In3 er fjernet pga skille av klassene. Fjernet uheldige formuleringer. Bestemmelser som har vært

vanskelige i praksis, er gjort klarere.

Innført hjemmel for å sette krav om branntekniske sikringstiltak i eksisterende bygning når det foretas søknadspliktige arbeider i del av bygningen. Det vil bli nærmere presisert i veiledningen at slike krav ikke skal være hovedregelen ved behandling av byggearbeider som omhandles i pbl. § 87.

Innført hjemmel for skjerping av kravene for særlig store bygninger, begrenset til å ta vare på forskriftens personsikkerhetsnivå.

Reviderte bestemmelser til tekniske rom.

Kap 31 Boliger - brannvern

Endring gjelder mulighet til å benytte bygningsbrannklasse 4 i 3 etasjer innenfor en branncelle. Tilpasning til akseptert byggeskikk som ikke falt inn under formulering i BF 1985.

Kap 32 Skoler, barnehager og fritidshjem - brannvern

Endret for barnehager. Tilpasning til akseptable arealer for 2-etasjes bygning i skrått terreng.

Kap 33 Forsamlingslokaler - brannvern

Justert. Justering gjelder krav til skille mot birom. Krav til møblering og til scener gjort mer funksjonsrettet.

Kap 34 Industri, håndverk og lager. Kontor. Garasjer. Brannvern.

Endret for rømningsveger i arbeidslokaler. Aksepterer i en viss utstrekning vindu som rømningsveg.

Endret for sprinkler og brannventilasjon for å unngå behov for dispensasjoner for vanlige utførelser. Kravsnivå uendret.

Endret for kontor med branncelle over flere etasjer og for arealer i kontorer. Smidigere bestemmelser. Ingen endring av personsikkerhet.

Endret for garasjer. Presisering av kravene og tilpasning til reelt brannpotensiale. Forenklet presentasjon. Det er innført lempeligere krav for små garasjer, særlig i tilknytning til egen bruksenhet.

Kap 35 Salgslokaler - brannvern

Endret for arealer. BF 85 hadde to tabeller med forskjellige arealbegrensninger. Disse er sammenfattet og justert. Åpner for større arealer der dette er brannteknisk akseptabelt. Tilpasset forventede bygningsstørrelser.

Endret for salgslokaler over flere etasjer for å gjøre bestemmelsene smidigere.

Kap 36 Overnattingssteder - brannvern

Ingen materielle endringer. Justert

uheldige formuleringer. Endring i kap 30 for å kunne sette krav til eksiterende deler av bygning vil være vesentlig for bygningskategorien.

Endret slik at bygningsråd kan dispensere. Vil foreløpig bare ha betydning for bygningsråd som kan gi brannteknisk byggetillatelse etter Hotellbrannlovens § 3. Ved opphevelse av hotellbrannloven vil Statens bygningstekniske etat uttale seg også om dispensasjonsløsningene. Vi anser det derfor ubetenkelig at dispensasjon følger hovedregelen.

Kap 37 Sykehus og pleieanstalter - brannvern

Endret slik at bygningsråd kan dispensere. Tilsvarende som for overnattingssteder.

Endret. Materielt nivå stort sett uendret. Fjernet adgang til 2-etasjer bygning i bygningsbrannklasse 3, fordi slik bygning ikke gir tilstrekkelig tid for evakuering.

Kap 38 Skur, arbeidsbrakke, trelastopplag mm - brannvern

Ingen materiell endring.

Kap 39 Driftsbygninger - brannvern

Endret slik at bestemmelsene også skal gjelde for tilsvarende bygninger utenom landbruket.

Kap 41 Krav til rom

Ingen endring i kravene fra BF 1985. Innarbeidet krav til søppelrom - erstatter BF 1985 kap 48.

Kap 42 Grunn og fundamenter

Nytt. Erstatte tidligere bestemmelser, men er gjort funksjonsrettet.

Kap 43 Bygningsdeler.

Nytt. Erstatte tidligere kap 43, 44 og 45. Er gjort funksjonsrettet.

Endret for bredde på dør til boenhet. Bredde økt fra 9M til 10M.

Kap 44 Trapp og rampe

Nytt. Erstatte tidligere kap 46. Mer funksjonsrettet. Presiserer krav til rampe som del av kommunikasjonsveg etter kap 41.

Kap 45 Heis, rulletrapp og rullebånd - tekniske krav

Nytt. Inneholder de tekniske krav til installasjon og bygningsmessige forhold som departementet hadde innarbeidet i forskriftsutkastet som fulgte Ot.prp. om bl.a. ny § 106 a til Stortinget. Gjort mer funksjonsrettet.

- Kap 46 Sanitæranlegg. Ingen materiell endring. Overført fra tidligere 47:2 og nå gitt eget kapittel.
- Kap 47 Ventilasjonanlegg Ingen materiell endring. Detaljkrav til luftvekslinger overført til veiledning. Kapitlet er gjort mer funksjonsrettet. Vil kunne åpne for ny teknisk kunnskap om problemer ved inneklima som forventes å bli et prioritert område de nærmeste årene.
- Kap 48 Elektriske anlegg og antenner Ingen materiell endring. Tidligere kap 47:3 og 47:4. Mulig forløper for innarbeidelse av utvidede krav til elektriske anlegg?
- Kap 49 Røykkanal og varmeanlegg Nytt. Erstatte tidligere kap 49. Gjort funksjonsrettet. Tidligere kap var svært detaljert. Tidligere enkeltbestemmelser overføres til veiledning som eksempel på akseptabel utførelse.
- BF 1987 (49:321) opprettholder bestemmelsen i BF 1985 (49:121) om at det skal være skorstein (røype) i alle småhus som ikke er tilknyttet fjernvarmeanlegg.
- Kap 51 Bæreevne og sikkerhet. Endrede krav til plassering av bygning der ras kan forekomme. Kravene er gjort avhengig av nominell årlig sannsynlighet for ras. Tilpasset Norges Geotekniske Institutt's anbefalinger for reguleringsplaner. Endringen skyldes uklar formulering som har ført til at flere kommuner har lagt seg på et lavere risikonivå enn forskriftens intensjon.
- For øvrig ingen materielle endringer.
- Kap 52 Lydforhold. Endret. Redaksjonell endring skyldes bl.a. endrede internasjonale standarder.
- Det innføres krav til fasader i støybelastede områder. Det settes generelt krav til utendørs lydnivå fra bygnings tekniske installasjoner.
- Krav til lydforhold i hoteller m.m. begrenset til soverom med tilsvarende nivå som for bolig. Krav til sykehus m.m. er satt som minimumsnivå for tilpasning til driftsforholdene.
- Kap 53 Varmeisolasjon og tetthet Endret. Nye standarder gir marginalt endrede λ -verdier. Tidligere k -verdier heter nå U -verdi (internasjonalt). Videre er ekvivalentverdier fjernet fra standarden og må dermed også fjernes fra forskriften.
- Fjernet særkrav til småhus. Ved bedre veiledning er særkravene unødvendige.

Dette gir bedre fleksibilitet ved spesielle løsninger og tillater omfordeling som for andre bygninger.

Ingen endring i materielt kravsnivå.

Kap 54 Tilflukstrom

Ingen endring.

Kap 55 Stillaser og arbeidsmaskiner

Ingen endring.

Kap 61 Overgangsbestemmelser

Tilsvarende overgangstid som for BF 1985. Bestemmelsene for heis kap 18 og 45 trer likevel i kraft 1. juli 1987 uten overgangsbestemmelser.

Kap 61 Ikrafttreden

Ikrafttreden 1. juli 1987. Unntak for bestemmelse som forutsetter opphevelse av hotellbrannloven (14:15).

Opphevelse av 7 forskrifter.

- Forskrift og veiledning fås kjøpt hos Norsk Byggtjeneste Forlag eller er tilgjengelig hos bokhandlerne.

- Ny adresse: Statens bygningstekniske etat (BE)
Møllergaten 16
Postboks 8150 Dep.
0034 OSLO 1